

לענין ולאוורו של מורנו הרב אלישע וישליצקי זצ"ל

בין שער סדום לשער בית לחם

הרב ברוך סליי

1. בראשית פרק יא

(כו) ויחי תרח שבעים שנה ויולד את אברם את נחור ואת הרן והרן הוליד את לוט: (כח) וימת הרן על פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים: (כט) ויקח אברם ונחור להם נשים שם אשת אברם שרי ושם אשת נחור מלכה בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה: (ל) ויתהי שרי עקרה אין לה ולד: (לא) ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הרן בן בנו ואת שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען ויבאו עד חרן וישבו שם: (לב) ויהיו ימי תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן:

2. בראשית פרק יב

(א) ויאמר ידוד אל אברם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך: (ב) ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה: (ג) ואברכה מברכך ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחות האדמה: (ד) וילך אברם כאשר דבר אליו ידוד וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן: (ה) ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען:

3. רש"י פסוק כח

(כח) על פני תרח אביו - בחיי אביו (ב"ר). ומדרש אגדה י"א שע"י אביו מת. שקבל תרח על אברם בנו לפני נמרוד על שכתת את צלמיו והשליכו לכבשן האש והרן יושב ואומר בלבו אם אברם נוצח אני משלו ואם נמרוד נוצח אני משלו. וכשיניצל אברם אמרו לו להרן משל מי אתה, אמר להם הרן משל אברם אני, השליכוהו לכבשן האש ונשרף. וזהו אור כשדים.

4. רש"י פסוק כט

(כט) יסכה - זו שרה על שם שסוכה ברוח הקודש, ושהכל סוכין ביפיה (ס"א כמו שנאמר ויראו אותה שרי פרעה). ועוד יסכה לשון נסיכות (וכן הוא סנהדרין לט להדיא), כמו שרה לשון שררה:

5. מדרש רבה בראשית פרשה לח פסקה יג

הוה תמן הרן, קאים פלוג. אמר מה נפשך, אם נצח אברהם אנא אמר מן דאברהם אנא. ואם נצח נמרוד, אנא אמר דנמרוד אנא. כיון שירד אברהם לכבשן האש וניצול אמרין ליה דמאן את? אמר להון מן אברהם אנא. נטלוהו והשליכוהו לאור ונחמרו בני מעיו, ויצא ומת על פני תרח אביו. הה"ד (שם יב) וימת הרן על פני תרח וגו':

6. בראשית פרק יג

(ה) וגם ללוט ההלך את אברם הנה צאן ובקר ואהלים: (ו) ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו: (ז) והיה ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט והכנעני והפרזי אז ישב בארץ: (ח) ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני ובינך ובין רעי ובין רעיך כי אנשים אחים אנחנו: (ט) הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה: (י) וישא לוט את עיניו וירא את כל כפר הירדן כי כלה משקה לפני שחת ידוד את סדם ואת עמרה כגן ידוד כארץ מצרים באכה צער: (יא) ויבחר לו לוט את כל כפר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו: (יב) אברם ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי הכנען ויאהל עד סדם: (יג) ואנשי סדם רעים וחסטים לידוד מאד:

7. רש"י פסוק ח - אנשים אחים - קרובים. ומדרש אגדה דומין בקלסתר פנים:

8. רש"י פסוק יא מקדם - ..ומדרש אגדה הסייע עצמו מקדמונו של עולם אמר אי אפשי לא באברם ולא באלהיו:

9. בראשית פרק יד

(יא) ויקחו את כל רכש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו: (יב) ויקחו את לוט ואת רכשו בן אחי אברם וילכו והוא ישב בסדם: (יג) ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם: (יד) וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו וילידי ביתו שמנה עשר ושלוש מאות וירדף עד דן: (טו) ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכנס וירדפם..

10. בראשית פרק יח

(א) וַיֵּרָא אֵלָיו יְדֹד בְּאֵלָיו מִמָּרָא וְהוּא יֹשֵׁב בְּפֶתַח הָאֵהָל כַּחַם הַיּוֹם: (ב) וַיֵּשָׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו (ט) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִיֵּה שְׂרָה אֲשֶׁרְךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְּאֵהָל: (י) וַיֹּאמֶר שׁוּב אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעַת חַיָּה וְהִנֵּה בֵן לְשְׂרָה אֲשֶׁרְךָ וְשְׂרָה שֹׁמַעַת פֶּתַח הָאֵהָל וְהוּא אַחֲרָיו:

11. **רש"י** (י) כעת חיה - כעת הזאת לשנה הבאה, ופסח הי'. ולפסח הבא נולד יצחק מדלא קרינן כעת אלא כעת.

12. בראשית פרק יט

(א) וַיְבִאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֵמָה בְּעָרְב וְלוֹט יֹשֵׁב בְּשַׁעַר סְדֵם וַיֵּרָא לוֹט וַיִּקָּם לְקִרְאָתָם וַיִּשְׁתַּחֲוּ אַפָּיִם אַרְצָה: (ב) וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא אֲדֹנָי סוּרוּ נָא אֶל בֵּית עַבְדְּכֶם וְלִינוּ וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁכַּמְתֶּם וְהִלְכְתֶּם לְדֶרֶכְכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא כִי בְּרַחוּב נְלוֹן: (ג) וַיִּפְצַר בָּם מְאֹד וַיִּסְרוּ אֵלָיו וַיְבִאוּ אֵל בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמִצּוֹת אָפֶה וַיֹּאכְלוּ...:

(טו) וְכִמוֹ הַשְּׁחַר עָלָה וַיֵּאֲצִיזוּ הַמַּלְאָכִים בְּלוֹט לֵאמֹר קוּם קַח אֶת אֲשֶׁרְךָ וְאֶת שְׁתֵּי בְנֹתֶיךָ הַנִּמְצָאֹת פֶּן תִּסְפָּה בְּעֵוֶן הָעִיר: (טז) וַיִּתְמַהֲמַה וַיַּחְזִיקוּ הָאֲנָשִׁים בְּיָדוֹ וּבְיַד אֲשֶׁתוֹ וּבְיַד שְׁתֵּי בְנֹתָיו בְּחִמְלַת יְדֹד עָלָיו וַיִּצְאֵהוּ וַיַּנְחֵהוּ מִחוּץ לָעִיר:

13. **רש"י** (ג) ומצות אפה - פסח היה:

14. בראשית פרק כב

(כ) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּגַּד לְאַבְרָהָם לֵאמֹר הִנֵּה יִלְדָה מְלֵכָה גַם הוּא בְּנִים לְנַחֲוֹר אַחִיךָ: (כא) אֵת עוֹץ בְּכוֹרוֹ וְאֵת בּוֹז אַחִיו וְאֵת קְמוּאֵל אֲבִי אָרָם: (כב) וְאֵת כְּשָׁד וְאֵת חִזּוֹ וְאֵת פְּלִדֶשׁ וְאֵת יְדֹלָף וְאֵת בְּתוּאֵל: (כג) וּבְתוּאֵל יִלְדָה אֶת רַבְקָה שְׁמִנָּה אֵלֶּה יִלְדָה מְלֵכָה לְנַחֲוֹר אַחִי אַבְרָהָם: (כד) וַפִּילְגֶשׁוּ וְשָׂמָה וְרְאוּמָה וְתֹלַד גַּם הוּא אֵת טֶבַח וְאֵת גַּחַם וְאֵת תַּחַשׁ וְאֵת מַעֲכָה:

15. **רש"י פסוק כג** ובתואל ילד את רבקה. כל היחוסין הללו לא נכתבו אלא בשביל פסוק זה:

16. בראשית פרק כד

(כג) וַיֹּאמֶר בֵּת מִי אֶת הַגִּידִי נָא לִי הֵישׁ בֵּית אָבִיךָ מִקּוֹם לְנוֹ לְלוֹן: (כד) וַתֹּאמֶר אֵלָיו בֵּת בְּתוּאֵל אֲנֹכִי בֵּן מְלֵכָה אֲשֶׁר יִלְדָה לְנַחֲוֹר: (כה) וַתֹּאמֶר אֵלָיו גַּם תָּבֵן גַּם מִסְפּוֹא רַב עֲמַנּוּ גַם מִקּוֹם לְלוֹן: (כו) וַיִּקַּד הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לִידֹד: (כז) וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְדֹד אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אַבְרָהָם אֲשֶׁר לֹא עָזַב חֶסְדּוֹ וְאַמְתּוֹ מִעַם אֲדֹנָי אֲנֹכִי בְּדֶרֶךְ נַחֲוִי יְדֹד בֵּית אַחִי אֲדֹנָי:

..(כז) וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא לְנִעַר וְנִשְׁאַלָה אֶת פִּיהַ: (כח) וַיִּקְרָאוּ לְרַבְקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הַתְּלַכִּי עִם הָאִישׁ הַזֶּה וַתֹּאמֶר אֵלָי:

17. בראשית פרק כז-כח

(מו) וַתֹּאמֶר רַבְקָה אֵל יִצְחָק קִצְתִּי בְּחַיִּי מִפְּנֵי בָנוֹת חַת אִם לִקַּח יַעֲקֹב אִשָּׁה מִבְּנוֹת חַת כְּאֵלֶּה מִבְּנוֹת הָאָרֶץ לָמָּה לִּי חַיִּים: (א) וַיִּקְרָא יִצְחָק אֵל יַעֲקֹב וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ וַיִּצְוֵהוּ וַיֹּאמֶר לוֹ לֹא תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנַעַן: (ב) קוּם לֶךְ פְּדָנָה אָרָם בֵּיתָה בְּתוּאֵל אֲבִי אִמְךָ וְקַח לְךָ מִשָּׁם אִשָּׁה מִבְּנוֹת לְבֵן אַחִי אִמְךָ: (ג) וְאֵל שְׂדֵי יַבְרֵךְ אֶתְךָ וַיִּפְרָךְ וַיַּרְבֶּךָ וְהֵייתָ לְקַהֲל עַמִּים: (ד) וַיִּתֵּן לְךָ אֵת בְּרַכְתּוֹ אַבְרָהָם לְךָ וְלִזְרַעְךָ אֶתְךָ לְרִשְׁתְּךָ אֵת אָרֶץ מִגְרִיךָ אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם:

18. בראשית פרק לא

(ד) וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרַחֵל וּלְלֵאָה הַשְּׂדָה אֵל צֹאנוּ: (ה) וַיֹּאמֶר לָהֶן רְאֵה אֲנֹכִי אֵת פְּנֵי אֲבִיכֶן כִּי אֵינְנוּ אֵלֵינוּ כְּתַמֵּל שְׁלֹשָׁם וְאֵלֵהֵי אֲבִי הִיָּה עִמָּדִי: (ז) וַתַּעַן רַחֵל וּלְאָה וַתֹּאמְרֶנָּה לוֹ הַעוֹד לְנוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה בְּבֵית אֲבִינוּ: (טו) הֲלוֹא נִכְרִיּוֹת נָחַשְׁבָנוּ לוֹ כִּי מִכְרָנוּ וַיֹּאכַל גַּם אָכַל אֶת כֶּסֶפְנוּ: (טז) כִּי כָל הָעֶשֶׂר אֲשֶׁר הִצִּיל אֱלֹהִים מֵאֲבִינוּ לְנוֹ הוּא וּלְבָנֵינוּ וְעַתָּה כָּל אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים אֵלֶיךָ עֲשֵׂה:

19. בראשית פרק לא

(מג) וַיַּעַן לְבֵן וַיֹּאמֶר אֵל יַעֲקֹב הַבְּנוֹת בְּנֹתֵי וְהַבְּנִים בְּנֵי וְהַצֹּאן צֹאנִי וְכָל אֲשֶׁר אֶתְּךָ רְאֵה לִי הוּא וּלְבָנֹתַי מִה אֲעֲשֶׂה לְאֵלֶּה הַיּוֹם אוֹ לְבָנֵיהֶן אֲשֶׁר יִלְדוּ: (מד) וְעַתָּה לָכֵה נִכְרַתְּהָ בְרִית אֲנִי וְאַתָּה וְהִיָּה לְעֵד בֵּינֵנוּ וּבֵינֶךָ: (מה) וַיִּקַּח יַעֲקֹב אֶבֶן וַיְרִימָהּ מִצְבָּה: (נא) וַיֹּאמֶר לְבֵן לְיַעֲקֹב הִנֵּה הַגֵּל הַזֶּה וְהִנֵּה הַמִּצְבָּה אֲשֶׁר יִרְתִּי בֵּינֵנוּ וּבֵינֶךָ: (נב) עַד הַגֵּל הַזֶּה וְעַד הַמִּצְבָּה אִם אֲנִי לֹא אֶעְבֵּר אֵלֶיךָ אֵת הַגֵּל הַזֶּה וְאִם אֶתְּךָ לֹא תַעֲבֵר אֵלַי אֵת הַגֵּל הַזֶּה וְאֵת הַמִּצְבָּה הַזֹּאת לְרַעְיָה: (נג) אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וְאֵלֵהֵי נַחֲוֹר יִשְׁפְטוּ בֵּינֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבִיהֶם וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפָחַד אֲבִיו יִצְחָק: (נד) וַיִּזְבַּח יַעֲקֹב זֶבַח בְּהָר וַיִּקְרָא לְאֲחִיו לְאָכַל לֶחֶם וַיֹּאכְלוּ לֶחֶם וַיִּלְינוּ בְּהָר:

20. **רש"י על בראשית פרק לא פסוק ג** אלהי אברהם - קדש (ב"ר): ואלהי נחור - חול: אלהי אביהם - חול:

21. יבמות דף עו/ב - עז/א

אמר רבי יוחנן דאמר קרא "וכראות שאול את דוד יוצא לקראת הפלשתי אמר אל אבנר שר הצבא בן מי זה הנער אבנר ויאמר אבנר חי נפשך המלך אם ידעתי". ולא ידע ליה? והכתיב "ויאהבהו מאד ויהי לו נושא כלים"? אלא, אאבוה קא משאיל..

א"ל דואג האדומי: עד שאתה משאיל עליו אם הגון הוא למלכות אם לאו, שאל עליו אם ראוי לבא בקהל אם לאו. מאי טעמא? דקאתי מרות המואביה. א"ל אבנר: תנינא, 'עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית'. אלא מעתה 'ממזר ולא ממזרת'? ממזר כתיב מום זה. 'מצרי ולא מצרית'? שאני הכא דמפרש טעמא דקרא: "על אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים" - דרכו של איש לקדם ולא דרכה של אשה לקדם. היה להם לקדם אנשים לקראת אנשים ונשים לקראת נשים? אישתיק.

...בעי לאכרוזי עליה. מיד "ועמשא בן איש ושמו יתרא הישראלי אשר בא אל אביגיל בת נחש" וכתוב "יתר הישמעאליו". אמר רבא: מלמד שחגר חרבו כישמעאל ואמר כל מי שאינו שומע הלכה זו ידקר בחרב, כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי, 'עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית'..

מכל מקום קשיא? הכא תרגמו "כל כבודה בת מלך פנימה". במערבא אמרי ואיתימא ר' יצחק: אמר קרא "ויאמרו אליו איה שרה אשתך" וגו'. דרש רבא: מאי דכתיב "פתחת למוסרי" - אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם שני מוסרות שהיו עלי, פתחתם. רות המואביה ונעמה העמונית.

דרש רבא, מאי דכתיב "רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו". 'אלי לא נאמר, אלא אלינו. מלמד שהיה רחבעם יושב בחיקו של דוד אמר לו עלי ועליך נאמרו שתי מקראות הללו.

דרש רבא מאי דכתיב "אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי" אמר דוד אני אמרתי עתה באתי ולא ידעתי שבמגילת ספר כתוב עלי התם כתיב "הנמצאות" הכא כתיב "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתי".

22. רש"י

הנה באהל - דאין דרך אשה לצאת מביתה:

מוסרות - הן רצועות שקושרין בהן העול: פתחת - שהתרת את הנקבות: נעמה - אמו של רחבעם וממנה יצאו מלכי בית דוד: נפלאותיך ומחשבותיך אלינו - עלי ועל רחבעם בן בני חשבת לטובה כשהתרת את הנקבות:

אני אמרתי - בשעה שנמשחתי עתה באתי לגדולה ומקורב פסקו לי גדולה זו ולא ידעתי שמימי אברהם נכתבה עלי במגילת ספר:

23. יבמות דף סג/א

ואמר ר' אלעזר מאי דכתיב "ונברכו בך כל משפחות האדמה"? אמר ליה הקדוש ברוך הוא לאברהם, שתי ברכות טובות יש לי להברוך בך, רות המואביה ונעמה העמונית. "כל משפחות האדמה" אפילו משפחות הדרות באדמה אין מתברכות אלא בשביל ישראל. "כל גויי הארץ" אפילו ספינות הבאות מגליא לאספמיא אינן מתברכות אלא בשביל ישראל.

24. רש"י

שתי ברכות - כמו מברך את הגפן (כלאים פ"ז מ"א): רות המואביה ונעמה העמונית - יצאו מהם מלכים ונביאים נעמה אמו של רחבעם ויצא ממנה חזקיהו ואסא ויהושפט דהוו צדיקים גמורים וישעיהו הנביא דאמר מר אמוץ ואמציה אחים הוו (מגילה דף י):

25. בבא קמא דף לח/א

"ויאמר ה' אלי אל תצר את מואב ואל תתגר במלחמה" וכי מה עלה על דעתו של משה לעשות מלחמה שלא ברשות? אלא נשא משה ק"ו בעצמו, אמר ומה מדינים שלא באו אלא לעזור את מואב אמרה תורה? צרור את המדינים והכיתם אותם", מואבים עצמן לא כל שכן? אמר לו הקדוש ברוך הוא, לא כשעלתה על דעתך עלתה על דעתי, שתי פרידות טובות יש לי להוציא מהן - רות המואביה ונעמה העמונית.

..אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, אין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל בריה, אפילו שכר שיחה נאה, דאילו בכירה דקאמרה 'מואב' אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה "אל תצר את מואב ואל תתגר במלחמה" מלחמה הוא דלא הא אנגריא עביד בהו. צעירה דקאמרה 'בן עמי' א"ל הקדוש ברוך הוא למשה "וקרבת מול בני עמון אל תצורם ואל תתגר במ" כלל, דאפילו אנגריא לא תעביד בהו.

ואמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יהושע בן קרחה, לעולם יקדים אדם לדבר מצוה, שבשביל לילה אחת שקדמתה בכירה לצעירה, קדמתה ארבע דורות לישראל - עובד ישי ודוד ושלמה. ואילו צעירה עד רחבעם, דכתיב "ושם אמו נעמה העמונית".

26. רש"י פרידות - גוזלות:

27. רות פרק א

(יד) ותשנה קולו ותבכינה עוד ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה: (טו) ותאמר הנה שבה ובמתך אל עמה ואל אלהיה שובי אחרי ובמתך: (טז) ותאמר רות אל תפגעני בי לעזבך לשוב מאחריך כי אל אשר תלכי אלך ובאשר תליני אליו עמך עמי ואלהיך אלהי: (יז) באשר תמותי אמות

וְשֵׁם אֶקְבֵּר כֹּה יַעֲשֶׂה יְדוּד לִי וְכֹה יִסִּיף כִּי הִמּוֹת יִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינְךָ: (יח) וְתָרָא כִּי מִתְאַמְצֶת הִיא לְלַכֵּת אֶתְּךָ וְתִחְדַּל לְדַבֵּר אֵלַיָּהּ: (יט) וְתִלְכְּנָה שְׂתִיָּהֶם עַד בְּאֵנָה בֵּית לֶחֶם...
(כב) וְתִשָּׁב נַעֲמִי וְרוּת הַמּוֹאֲבִיָּה כְּלָתָה עִמָּה הַשְּׁבָה מִשְׂדֵי מוֹאֵב וְהָמָּה בָּאוּ בֵּית לֶחֶם בְּתַחֲלַת קִצִּיר שְׁעָרִים:

28. רש"י (כב) בתחלת קציר שעורים - בקצירת העומר הכתוב מדבר:

29. מדרש רבה בראשית פרשה מא פסקה ד

(ד) "היה צאן ובקר ואהלים" רבי טוביה בר יצחק אמר שני אהלים רות המואביה ונעמה העמונית. דכותה "קום קח את אשתך ואת שתי בנותיך הנמצאות" רבי טוביה בר רבי יצחק אמר ב' אוהלים.
רבי יוסי ברבי יצחק אמר שתי מציאות רות המואביה ונעמה העמונית. א"ר יצחק (תהלים פט) "מצאתי דוד עבדי" היכן מצאתיו - בסדום:

30. פרקי דרבי אליעזר - פרק כז // ובפיוט: "גַּר צֶדֶק נִצְחָתוֹ כִּנְחָלֵק לֹו לִילָה. וְיֵהִי בַחֲצֵי הַלִּילָה"

שמואל הקטן אומ' שם נחלקה הלילה שיצאו ישראל ממצרים הוא הלילה שהכה הב"ה את בכורי מצרים הוא הלילה שהכה אברהם את המלכים ואת מחניהם עמם שני' ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם.

31. אמרי אמת בראשית פרשת וירא

אברהם אבינו מסר נפשו בלב שלם כדכתיב ומצאת את לבבו נאמן לפניך, הרן גם כן מסר נפשו אבל לא היה בפנימיות ולכן נחמרו בני מעיו (בר"ר לח יג), הפנימיות היא על ידי התורה, שעל ידה נשאר רשימה כדאיתא (סוטה כא א) תורה מגנא ומצלא אפילו בעידנא דלא עסיק בה

32. אמרי אמת במדבר שבועות

אבי ז"ל אמר (לך תרל"ז) לִכְךָ זָכָה לוֹט שִׁיבָה מִמֶּנּוּ מִלְכוּת בֵּית דָּוִד שֶׁהוּא הִיָּה בְנוֹ שֶׁל הָרֵן שֶׁנִּפְלַל לְכַבֵּשׁ הָאֵשׁ וְנַחֲמָרוּ מַעִיּוֹ (בר"ר לח יג), ואף שלא היה לשם שמים שהיה מסתפק ואמר אם אברהם נצח מן דאברהם אנא וכו' (שם), פעל רק למחצה שהזכרים נתרחקו והנקבות נתקרבו עמוני ולא עמונית, ועל ידי שנחמרו מעיו בכבשן האש יצא ממנו דוד שאמר וְתוֹרַתְךָ בְּתוֹךְ מַעִי, ודוד לית ליה מגרמיה כלום (זוה"ק ח"א קסח ב) רק הכל לשם שמים..

33. תרגום זוהר וירא קפב

אמר רבי שמעון, בא וראה השרות שאדם עושה אל הצדיק, שרות ההוא מגין עליו בעולם, ולא עוד אלא אף על פי שהוא רשע, הוא לומד מדרכיו ועושה אותם. תא חזי, כי בשביל שלוט נתחבר עם אברהם, אף על פי שלא למד ממנו את כל מעשיו, למד ממנו לעשות טובה עם הבריות, כמו שעשה אברהם, וזה הוא שאחר שלוט נכנס ביניהם היה מישיב לכל אלו הערים כל אותו זמן שהיו מיושבים...

34. נזיר דף כג/ב

דרש רבא ואיתימא רבי יצחק מאי דכתיב לתאוה יבקש נפרד ובכל תושיה יתגלע לתאוה יבקש נפרד זה לוט ובכל תושיה יתגלע שנתגלה קלונו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות דתנן עמוני ומואבי אסורין ואיסורן איסור עולם.

35. שות אגרות משה, ח', עמ' 15 בהקדמה וכן עי' אגר"מ אה"ע ח"ד סי' ס"ד, לענין ייחוד אב ובנותיו במשפ' גרים, שלומד ממעשה לוט ובנותיו.

בלויבאן היו גדולי תורה רבים, ורבנו היה מספר את המעשה דלהלן כדי להראות שהיו מהם שהגיעו למדרגת רוח הקודש כמעט, של גילוי אמיתי בתורה:

בתחילת חורף תרפ"ב חלה אחד מבעלי הבתים ונפל למשכב במין חולי מזור ולשונו התנפחה בפיו. כאשר תקף ליה עלמא ורבנו בא לבקר, ביקש החולה להוציא כל איש מעליו וסיפר לרבנו את סיבת חליו. לדבריו שבוע קודם לכן בשבת פרשת וירא הקשה כיצד זכו בנות לוט שהמשיח יהיה מצאצאיהן, אף שלא בושו בגילוי עריות שעשו והודיעו שבניהן הם מאביהן, ודיבר עליהן בדרך בוז. כלילה הופיעו בחלומם שתי נשים וקנות מאד שראשן ופניהן מכוסים ואמרו שהן בנות לוט. הן הוסיפו ואמרו לו ששמעו את טענתן, וכאו מעולם האמת לענות לו. הן טענו שהיו יכולות ליזמר שמהאחר שהן ממשפחת אברהם וניצלו בדרך גם מסדום, לא היו תולים בהם מעשה זנות, והיו יכולות לייחס לעצמן כל מעשה גם. כך שהיו יכולות ליזמר שנתעברו מן השכינה כביכול, ולייסד דת חדשה כנצרות. והן קראו לבניהן עמוני ומואבי להודיע שכאשר אשה מתעברת יש לוולד תמיד אב בשר ודם. בזכות זה זכו ויצא מהן המשיח האמיתי. עוד אמרו שהוא חטא גדול כאשר דיבר עליהן בדרך בוז. מאחר שהוא דבר עליהן בזלול, הוא ייענש מידה כנגד מידה כמרגלים (רש"י במדבר י"ד ל"ז) ותשתרבב לשונו ותתנפח בחולי משונה וכך ימות. כשסיים האיש לספר את סיפורו, היסב את פניו אל הקיר ונפטר לעולמו. רבנו ראה בכך עניין אמיתי, מאחר שההסבר נראה לו הסבר אמיתי.